

اعلامیه مطبوعاتی

مصر؛ جایی که فتوا باید از دولت اجازه بگیرد!

(ترجمه)

در گامی که ماهیت رژیم مصر در مصادره دین و به کارگیری آن در خدمت حاکم را آشکار می سازد، دولت مصر با پیش نویس قانون جدیدی تحت عنوان «تنظیم فتوا» موافقت کرده است؛ قانونی که هدف آن مجازات افراد غیرمتخصص در صدور فتوا است، با مجازات هایی که تا شش ماه زندان و جریمه های به مبلغ صد هزار پوند مصر می رسد. همچنین، رسانه ها و شبکه های اجتماعی موظف شده اند فقط فتاوایی را منتشر کنند که از مراجع تعیین شده توسط حکومت صادر شده باشند، یعنی هیئت علمای بزرگ، دارالافتا، مجمع پژوهش های اسلامی، و کمیته های وزارت اوقاف و در صورت تعارض در فتواها، رأی هیئت علمای بزرگ مرجع نهایی خواهد بود.

در ظاهر، ممکن است این قانون تلاشی برای کنترل هرج و مرج و مقابله با متجاوزان به عرصه فتوا به نظر برسد؛ اما با نگاهی دقیق تر به نهادهایی که انحصار فتوا به آن ها داده شده، فضای سیاسی حاکم بر کشور و ماهیت خود نظام، روشن می شود که این اقدام چیزی نیست جز تلاشی دیگر برای سلطه کامل بر دین، بستن دهان ها و مصادره ی شریعت به نفع قدرت حاکم، در چارچوبی که هدفش بهره برداری ابزاری از دین در خدمت سیاست های مجرمانه ی داخلی و خارجی رژیم است.

پیش از آن که سخن از تنظیم فتوا به میان آید، باید پرسید: آیا این رژیم بر اساس آنچه الله نازل کرده، حکومت می کند تا بتوان از آن انتظار داشت فتوا را نیز بر همان اساس سامان دهد و از انحرافات شرعی جلوگیری کند؟ یا این که رژیمی سکولار است که نه تنها به اسلام عمل نمی کند، بلکه با هر کسی که خواهان اجرای آن است نیز مقابله می نماید، حتی در سطح فردی؟ پس چرا باید برایش مهم باشد که فتوا شرعی و صحیح باشد، در حالی که اساساً اسلام نه دین اوست و نه کالای او؟ بدون تردید، در پشت این ظاهر چیزی پنهان است.

از خود این رژیم می پرسیم: چه کسی این هرج و مرج در فتوا را به وجود آورد؟ آیا خود این رژیم نبود که روحانیون مزدبگیر را به صحنه رسانه آورد تا جنایت هایش را توجیه کنند؟ آیا این خود رژیم نبود که اجازه داد مزدوران دینی بی سواد، در مسائلی چون جهاد و حجاب و معاملات فتوا دهند، آن هم مطابق با خواست و ذائقه ی قدرت حاکم؟ آیا همین دارالافتا نبود که مقاومت در برابر اشغال فلسطین را "تروریسم" نامید و خروج مردم علیه ظالمان را حرام اعلام کرد؟ این همان پرده ای نیست که باید کنار زد؟

از دیدگاه اسلام، فتوا بیان حکم الله سبحانه و تعالی درباره ی مسائلی است که به مفتی عرضه می شود. اگر کسی برای این کار وجود داشته باشد، فتوا دادن فرض کفایی است و اگر کسی نباشد، فرض عینی می شود. اسلام هرگز فتوا را در انحصار یک نهاد دولتی قرار نداده؛ بلکه شرط آن را علم، عدالت و تقوا قرار داده است، نه وابستگی به یک نهاد رسمی! چنان که در حدیثی از رسول الله صلی الله علیه و سلم آمده است:

«مَنْ أَفْتَى بِغَيْرِ عِلْمٍ كَانَ إِنْثَمُهُ عَلَى مَنْ أَفْتَاهُ» (ابو داود)

ترجمه: هرکس بدون علم فتوا دهد، گناهش بر عهده ی کسی است که آن فتوا را داده است.

بنابر این، ملاک در مشروعیت فتوا «مجوز دولتی» نیست، بلکه این است که مفتی دانا به قرآن و سنت، اهل استنباط و اهل ورع باشد و از ملامت ملامت گران در راه الله سبحانه و تعالی نهراسد.

اما انحصار فتوا در دست چند نهاد خاص و واگذاری آن به دولت برای کنترل و ممانعت از صدای دیگران، ریشه ای در شرع ندارد؛ بلکه بدعتی است که مستبدان برای تسلط بر دین و کنار زدن علمای مستقل پدید آوردند.

خطرناکتر از همه، آن است که این رژیم با این اقدام، در پی ساختن یک «طبقه ی روحانی رسمی» در مصر است؛ چیزی شبیه کلیسا در قرون تاریک اروپا، که در آن تنها یک گروه خاص اجازه داشتند از زبان دین سخن بگویند و مردم و علمای آزاد از این حق محروم بودند، به ویژه اگر سخن شان خلاف خواسته ی حاکم بود. این در حالی است که اصول اسلام هیچگاه چنین چیزی را نپذیرفته اند. اسلام هیچ طبقه ی روحانی یا نهادهی برای انحصار دین ندارد. در اسلام واسطه های میان مردم و پروردگارشان وجود ندارد، بلکه عالمان و فقیهان و محدثانی هستند که علم می آموزند، در آن اجتهاد می کنند و آن را به مردم می رسانند، بی آن که سلطانی آنان را منصوب کرده باشد یا مجوزی به آنان داده باشد.

اسلام هرگونه تأسیس نهاد یا قدرتی را که بر دین سلطه یابد یا دیگران را از بیان احکام آن بازدارد، حرام کرده است. همچنین، تحمیل یک گفتمان دینی حکومتی و سرکوب سایر دیدگاه‌ها را ممنوع ساخته؛ چرا که چنین کاری، خدمت به دین نیست بلکه سوءاستفاده از آن است و سرکوب مخالفان به نام دین را در پی دارد.

نهادهایی که در قانون جدید به عنوان «مرجع صلاحیت‌دار فتوا» تعیین شده‌اند، همان نهادهایی هستند که با ظالمان بیعت کردند و از ظلم آنان حمایت نمودند. این‌ها بخشی از رژیم می‌هستند که بر پایه سرمایه‌داری حکم می‌راند، با اسلام و حاملان دعوت برای بازگرداندن آن دشمنی می‌ورزد. مگر نه این‌که دارالافتای مصر مشروعیت و ام‌های ربوی صندوق بین‌المللی پول را تأیید کرد؟ مگر هیئت علمای بزرگ از کودتای السیسی حمایت نمود و خروج بر او را حرام ندانست؟ در حالی که او نه بر اساس اسلام حکم می‌راند و نه با بیعت شرعی به قدرت رسیده، بلکه مرزهای سایکس-پیکو را پاس می‌دارد! وزارت اوقاف که تنها بلندگوی سیاسی رژیم است، خطبا را بسیج می‌کند تا به هر صاحب سخن حق یا مجاهد بتازند و از منبرها، مردم را به اطاعت از نظام و پذیرش سیاست‌هایش فرا می‌خواند! مجمع پژوهش‌های اسلامی نیز احکام جهاد و خلافت و حدود را نادیده می‌گیرد و نسخه تحریف‌شده‌ای از اسلام را ترویج می‌کند، همان "اسلام آمریکایی"! پس آیا این نهادها واقعاً مشروعیت شرعی دارند یا فقط از مشروعیت قدرت برخوردارند؟!

در شریعت، فتوا دادن در سایه شمشیر حاکم، فاقد اعتبار است. اساساً شریعت منصبی به نام «مفتی کل کشور» که فتاوی خود را مطابق با «مقتضیات مرحله» یا برای حفظ «ثبات سیاسی» صادر کند، نمی‌شناسد.

آنچه امروز در مصر می‌گذرد، تبدیل دین به یک شغل بوروکراتیک است و تبدیل فتوا به مجوزی از وزارت کشور. هدف از این قانون نه سامان‌دهی فتوا کنترل مردم است؛ نه مقابله با آشوب؛ بلکه خاموش کردن هر صدای معارضی است که به نام دین با سیاست‌های رژیم مقابله می‌کند. این کاملاً مغایر با روش اسلام است؛ دینی که در آن عالمان آزاد بودند و در راه حق سخن می‌گفتند، بی‌آنکه از حاکم بترسند. آن‌ها نگهبانان شریعت در برابر حاکمان ستمگر بودند، نه پیروان آنان.

نکته شگفت‌آور این است که بسیاری از کسانی که امروز هدف این قانون برای منع فتوا قرار گرفته‌اند، نه افراد ناآگاه، بلکه دعوت‌گرانی مخلص‌اند که درباره مسائل بزرگ امت سخن می‌گویند؛ از جهاد گرفته تا آزادی فلسطین، تا افشای خیانت در عادی‌سازی روابط با رژیم یهود، و بیان وجوب اقامه خلافت. این دقیقاً همان مشکل اصلی است که حاکمیت نمی‌خواهد فتوا بر اساس شرع باشد، بلکه می‌خواهد فتوا ابزاری باشد برای توجیه سیاست‌های فاجعه‌بار خود و خیانت‌هایش در پوشش دینی. به همین دلیل، لازم دیدند قانونی تصویب کنند که هر کس خارج از «دستورالعمل‌ها» درباره دین سخن گوید، مجرم شمرده شود! از این‌رو، فتوا نه تحت نظارت شرع، بلکه زیر نظر امنیت قرار می‌گیرد و این یعنی عین سکولار کردن دین است.

از این‌جاست که ما در حزب التحریر-ولایه مصر تأکید می‌کنیم: تنها راه حل در برابر این وضع آشفته، آزادسازی دین از چنگال حکومت است. این‌که عقیده اسلامی، اساس نظام، قانون اساسی و تمام ساختارهای دولت قرار گیرد و خلافت راشده بر منهج نبوت برپا شود؛ خلافتی که سلطه دولت را از سر قاضی، مفتی، عالم و حتی از علم و امت بردارد و به آن‌ها حق اظهار حق، امر به معروف و نهی از منکر بدهد؛ خلافتی که نسل‌هایی را تربیت می‌کند که در راه الله سبحانه و تعالی از سرزنش هیچ‌کس نهراسند.

قانون «تنظیم فتوا» در مصر، نه سامان‌دهی فتوا، بلکه سرکوب شریعت و تقویت سلطه غرب و مزدورانش است. نه برای محافظت مردم از جهل، بلکه برای دور نگه داشتن آن‌ها از حق و تعمیق جهل‌شان نسبت به آن است. نه برای تنظیم دین، بلکه برای تهی کردن آن از محتوایش.

ای عالمان الازهر! ای علمای امت! شما وارثان انبیا هستید، جایگاهتان نزد الله بزرگ است و امانت‌تان سنگین‌تر از کوه‌ها. امروز در زمانی زندگی می‌کنیم که احکام الهی به بازی گرفته می‌شوند، اسلام تحریف می‌شود و فتوا ابزار توجیه ظلم شده است. پس یاور ظالم نباشید، شمشیر طاغوت نباشید، پژوهاک وزارتخانه‌ها و دارالافتا نباشید، بلکه همان باشید که الله سبحانه و تعالی از شما خواسته است:

﴿الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ﴾ [احزاب: 39]

ترجمه: (دا‌عیان و وارثان انبیا) کسانی هستند که (برنامه‌ها و) رسالت‌های الله را (به مردم) می‌رسانند، و از او می‌ترسند و از کسی جز الله نمی‌ترسند، و همین بس که الله حساب‌گر (زحمات و پاداش دهنده اعمال آنان) باشد. سخن حق را بگویند، احکام شریعت را روشن سازید، از مظلومان حمایت کنید و انحصار دین و اهلی کردن آن را رد کنید. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند:

«افضل الجهاد كلمة حق عند سلطان جائر»

ترجمه: بهترین جهاد، گفتن سخن حق در برابر حاکم ستمگر است.

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ
الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا
يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٥٩﴾

شماره صدور ۱۴۴۶/۳۱

کنانه! این قانون ظالمانه
دین شما نیست، نه برای

۲۰۲۵/۰۴/۱۹

شنبه ۲۱ شوال، ۱۴۴۶هـ

ای مردم سرزمین
برای محافظت از

پاسداری از عقل شما، بلکه حلقه‌ای دیگر در زنجیره‌ی سیطره بر دین شما و گرفتن قوی‌ترین سلاح شما؛ شریعت و حق است. آنان می‌خواهند صدای علمای راستین را خاموش کنند، دعوت‌گران آزاد را ساکت کنند و هر کسی را که شما را به عزت اسلام و طرد ذلت دعوت می‌کند، از میان بردارند.

فریب شعارها را نخورید! گول سخن از «سامان‌دهی فتوا» را نخورید! هدف، سامان‌دهی دین نیست، هدف خاموش کردن شماست. هدف این است که شما صدای حق را نشنوید تا بیدار نشوید، قیام نکنید و ظالمی را که قوت شما را دزدید و با دشمنان‌تان همپیمان شد، به حساب نکشید.

ای مردم مصر! دین‌تان امانتی‌ست بر گردن‌تان. آن را به دست رژیم فاسد نسپارید، نگذارید حق کنار زده شود، قرآن قطعه‌قطعه گردد، علما به زندان بیفتند و مساجد به ابزار توجیه خیانت و مزدوری تبدیل شوند. با حق باشید، و در برابر منکر سکوت نکنید، چرا که سکوت‌کننده در برابر حق، شیطان گنگ است.

(إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِن بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ) [بقره: ۱۵۹]

ترجمه: بی‌گمان کسانی که پنهان می‌دارند آنچه را که از دلائل روشن و هدایت فرو فرستاده‌ایم، بعد از آن که آن را برای مردم در کتاب (تورات و انجیل) بیان و روشن نموده‌ایم، الله و نفرین‌کنندگان (چه از میان فرشتگان و چه از میان مؤمنان انس و جان)، ایشان را نفرین می‌کنند (و خواستار طرد آنان از رحمت خدا خواهند شد).

دفتر مطبوعاتی حزب التحریر - ولایه مصر